

Registrering av lærings- og mestringsaktivitet i KPR

Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH) ønsker å gi innspill til Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) høring om Forskrift om kommunalt pasient- og brukerregister.

NK LMH er en kompetansetjeneste på fagområdet læring og mestring. Kompetansetjenesten har som oppgave å faglig støtte opp under lærings- og mestringsarbeidet i helseforetak og kommuner. For å styrke grunnlaget for fagutvikling og forskning har NK LMH et mål om å bidra til bedre dokumentasjon innen feltet.

Når det gjelder hvilke data som skal kunne registreres i KPR, foreslår departementet (HOD) at det først og fremst tas inn en liste med opplysninger som allerede registreres og rapporteres i IPLOS og KUHR. I tillegg skal registeret inneholde opplysninger om helsestasjons- og skolehelsetjeneste, samt tannhelsetjeneste.

Data knyttet til lærings- og mestringstilbud er i dag ikke tilgjengelig via eksisterende rapporteringsløsninger og rutiner i kommunene. Lærings- og mestringstilbud er en viktig del av kommunens arbeid for brukere, pasienter og pårørende, NK LMH mener derfor at det er viktig at lærings- og mestringstilbudene inkluderes i kommunalt pasient- og brukerregister.

Læring og mestring innen helse

I lærings- og mestringstilbud legges det til rette for at brukere, pasienter og pårørende skal få bedre innsikt i egen situasjon og bli styrket til å mestre livet. Læring og mestring omfatter ulike tilbud, som for eksempel individuell pasient- og pårørendeopplæring, ulike gruppetilbud, frisklivstilbud og likepersonsarbeid (Veileder om rehabilitering, habilitering individuell plan og koordinator, 2015). Både innhold og form varierer. Det finnes tilbud som er rettet mot en spesifikk diagnose og tilbud som går på tvers av diagnoser. Enkelte er temaspesifikke, eksempelvis rettet mot ernæring eller stressmestring, andre tar for seg det å leve med helseutfordringer.

Ny oppgave i kommunene

Helseforetakene har 20 års erfaring med lærings- og mestringsvirksomhet. Som en følge av Samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 (2008–2009)) skal en større del av helse- og omsorgstjenestene ytes av den kommunale helse- og omsorgstjenesten, herunder lærings- og mestringsvirksomhet.

I følge Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator skal tilrettelegging av strukturerte lærings- og mestringstilbud så langt det er mulig og innen rammene av faglig forsvarlighet, gis i kommunen.

Lovgrunnlag

Opplæring av pasienter og pårørende er en lovpålagt oppgave for helseforetakene (Lov om spesialisthelsetjenesten § 3-8, pkt. 4). Ett av formålene til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (§ 1-1) er i dag å forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse, og nedsatt funksjonsevne. For å presisere kommunens plikt til å sørge for nødvendig opplæring (*les: læring- og mestring*) av pasienter, brukere og pårørende har departementet (HOD) foreslått å tydeliggjøre helse- og omsorgstjenestelovens formålsbestemmelser slik at opplæring går fram som et sentralt og selvstendig formål. (Helse- og omsorgsdepartementets opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering (2017- 2019)).

Registrering av deltakelse

Helse- og omsorgskomiteén presiserer at det er et sterkt politisk ønske om å etablere et register som gir likeverdig kunnskap om primærhelsetjenesten, på lik linje med det vi i dag har om spesialisthelsetjenesten. I sykehusene rapporteres aktiviteten i lærings- og mestringstilbud i prosedyrekoder (WPCK00, ZWWA30, ZWWA40).

Lærings- og mestringstilbud i kommunene tilrettelegges for både pasienter/brukere og pårørende, og tilbudene kan være i gruppe eller individuelle. For at registeret skal kunne gi tall på reell aktivitet er det viktig at både pasient/bruker og pårørende kan registreres og om det er et gruppetilbud eller et individuelt tilbud.

NK LMH har nylig gjennomført en kartlegging av registreringspraksis av deltakelse på lærings- og mestringstilbud i helseforetakene. Kartleggingen viser at dagens praksis og kodeverk ikke er tilstrekkelig. NK LMH er i dialog med Direktoratet for e-helse om en gjennomgang av kodeverket.

For å sikre registerets nytteverdi bør det være sammenlignbare dataelementer i KPR og NPR (Norsk pasientregister). Sammenlignbare data er viktig blant annet for å kunne koordinere tilbud mellom kommuner og helseforetak og for informasjonsflyt om helhetlige pasientforløp for pasienter med behov for tilbud i både sykehus og kommune.

Avslutning

Svært mange mennesker lever hele eller deler av livet med en sykdom eller skade. Kommunene skal legge til rette for at personer som har behov for å lære å håndtere livet med helseutfordringer og deres pårørende, får den støtten og oppfølgingen de trenger. Flere og flere kommuner gir lærings- og mestringstilbud både i grupper og individuelt.

For å planlegge, utvikle, styre, finansiere og evaluere lærings- og mestringstilbud er det helt nødvendig for kommunale og sentrale myndigheter at lærings- og mestringstilbud kommer inn under rapporteringssystemet i KPR.

NK LMH bidrar gjerne inn i arbeidet med å utvikle funksjonelle kategorier for å registrere lærings- og mestringsevne i KPR.